

fuldstændigt for, saa at der ikke længer kan tvivles om, hvorledes Forholdene virkelig udviklede sig, og hvorledes de endelige Resultater bleve. Jeg vil i saa Henseende tage det Treaar, der begynder med den 1ste April 1855 og ender med den 31te Marts 1858, og jeg skal indskrænke mig til at opgive nogle faa Tal, som det ikke skal kunne trætte at høre, skjøndt jeg forøvrigt vel veed, hvor kjedelige Tal kunne være. I disse tre Aar var der paa Fællesstatens, Monarchiets, Vegne — og jeg skal strax tillade mig at bemærke, at dette ikke opgjør Sagen i dens Heelhed — blevet afbetalt 7,405,000 Rb. paa Statsgjælden — jeg afrunder Tallene til hele Tusinder —, medens der samtidigt dermed var steet en Forøgelse i Activmassen udover, hvad der paa den forbrugtes, til et Beløb af 1,571,000 Rb. og der endeligt — thi dette kommer med som den tredie nødvendige Factor for at faae hele denne Side ud — var steet en Forøgelse af den rebe Pengebeholdning, af hvad man kaldte Kassebeholdningen for Monarchiet, af 1,687,000 Rb. Hvis nu de Herrer ville summere disse Tal sammen, ville de faae en Hovedsum af 10,663,000 Rb. ud. Jeg skal dog slynde mig med strax at tilføie, at den billige Opgjørelse naturligviis maa see hen til, om der ikke i de samme Aar forsvandt andre Statsejendomme, som bleve brugte directe eller indirecte til at frembringe den overordentligt store Fremgang, som ved de nævnte Tal alene vilde blive altfor glimrende. Det er ganske rigtigt, at dette er steet; der blev i de nævnte Aar solgt Domaineejendomme, for hvilke Salgsummerne ere komne directe eller indirecte ind, enten som contante Beløb eller som gaaede over paa Statsactiverne med de tilbagestaaende Summer, til et samlet Beløb af 3,812,000 Rb., hvilket Beløb altsaa bør fradrages, saa at den virkelige Fremgang altsaa var 6,851,000 Rb. Men det var kun for Monarchiets Vedkommende. Samtidigt dermed var der, naaget Landsdelene dengang stedse klagede, og især nogle af dem overordentligt stærkt, dog en ikke mindre god og stadig Fremadskriden med Hensyn til deres finansielle Forhold. Opgjør jeg denne Fremgang under Cct for samtlige de dengang adskilte Landsdele, faaer jeg et Beløb af 2,449,000

Rb., hvorved jeg skal bemærke, at jeg ogsaa her har fradraget, hvad der skal fratrækkes, paa lignende Maade som før Udbyttet af Domainesalgene. Der var altsaa i disse 3 Aar en virkelig Fremgang, hvad Ingen skal kunne afdisputere, af 9,300,000 Rb., samtidigt med, at Dresundstolden var forsvunden. Nu gad jeg dog vide, hvormange Stater i Verden der skulle kunne vise meget favorablere Forhold end disse, og jeg vil tillige paa den anden Side henvise dem, der ikke længer have dette i Erindring, til, at der ogsaa dengang stadigt fremkom Udtalelser, som paa ingen Maade vilde anerkjende, at vor Tilstand var saa god. Det er nu vel rigtigt, at der fra den Tid begyndte en langsom Tilbagegang, og det er ligeledes ganske rigtigt, at Forholdene senere hen i Perioden, før den sidste ulykkelige Krig, vare blevne for en ikke ringe Deel forrykkede og forandrede, men man maa dog tage sig vel iagt for ved Bedømmelsen af disse Forhold at glemme den vistnok vel noget complicerede, men for dem, der forøvrigt give sig Tid til at undersøge Sagen, ingenlunde med nogen særlig Vanstuelighed forbundne daværende Ordning af Finantsforholdene og Sondringen imellem særlige og fælles Indtægter og Udgifter; naar man nemlig til en vis Tid ofte sagde: „Monarchiet faller; det er blevet nødsaget til at gribe til den sørgeligste Udvei, som tænkes kan, for at afholde de pligtmæssige Afdrag paa Statsgjælden, at skride til at gjøre ny Gjæld og at leve af Dresundsfonden“, saa glemte man, at dette var fremtvunget derved, at man under de daværende Forhold ikke troede at kunne paakalde de enkelte Landsdeles Bidragsevne til disse Udgifter paa den Maade, som det ellers var forudsat, og at de Penge, der saaledes kom til at mangle, for at Monarchiet kunde føre sin Finantsforvaltning som tidligere, altsaa bleve opsparede paa et andet Sted, og at derfor til samme Tid f. Ex. Kongerigets Beholdninger og Reserverfond gif frem med Kæmpestridt. Man maa derfor vel, naar man vil undersøge Forholdet omhyggeligt, skjelne mellem den tilskyndende Tilbagegang og den virkelige, der maatte indrømmes at være tilstede for det hele samlede Monarchi. Der var ikke Tale om nogen Underbalance, og der kan ikke vises